

ፀገም አግካቢያን እንታይ እዩ?

ጉዳይ ዶብ ከም መርኣያ

Asrat Abraham 06-12-18

“አሕዋት ኢናዎ ናብ ናይ ቀደምና፣ ናብ ንቡር ሕውነትና ንመለስ” ዝብል ሓሳብ ቅኑዕ እዩ። ከምዚ ዝበለ ናይ ለባማት ዘረባ ክርከብ እንተሎ ሃንጎፋይ ኢልካ ኢኻ ትቐበሎ። ምንቅስቓስ አግካቢያን እውን በዚ መልኪዑ እዩ ክረኣይ ዘለዎ። ህዝቢ ግእዝ ኣብ ቀረባ እዋን ናብ ልቦም ተመሊሶም ኣዚሮም ዝሓስቡ ወለዶታት ከምፅእ እዩ ዝብል እምነት ኣይነበረንን። ምስ ብዙሓት ፀገማቱ ምስ ምንቅስቓስ አግካቢያን እዚ ፀገም እዚ ክፈትሕ ምብጋሱ ተስፋ ዝህብ እዩ። ክውንነት ዘለዎ መበገሲ ክሳብ ዝሓዘ ሕውነት ዝፀልእ የለን። ግን ድማ ከመይ እዩ እቲ ሕውነት ዝመፅእ? ዝብል ጉዳይ ክፍተሽ፣ ክምርመር ክኸእል ኣለዎ። ዘይተፈተሽ፣ ዘይተመርመረ ሕቶ ሓድነት ኣብ ውሽጡ ሓደጋ ክህልዎ ይኸል እዩ።

ጉዳይ ባድመ ንምቅስቓስ አግካቢያን ሓደ መፈተኒ ሚላ (Litmus Paper) ኮይኑ ቐረቡ ኣሎ። ዛጊድ እኳ መብዛሕተኣም ኣመራርሓ እቲ ምንቅስቓስ ወዲቐም ኣለዉ። ተጠሊዖም እውን “ኩሉም እቶም ናብ ኤርትራ ተወሲኖም ዘለዉ ቦታታት ቀደሙ እውን መሬት ኤርትራ እዮም ነይሮም” ክብሉ ጀሚሮም ኣለዉ። ብኻሊእ ገፅ ድማ ህዝቢ ኢሮብ ኮነ፣ ህዝቢ ባድመ ብጣሊያን ኮነ ድሕሪ ጥልያን ምስ ኤርትራ ትበሃል ኣገር ተሓዊስና ኣይንፈልጥን ይብል ኣሎ። ንምጳኑ ንሶም ሓዲሞም ሓዲገሞ ዝኸዱ ኣገር፣ ሕማቕ ስርዓት ሻዕቢያ ናብ ዘለዎ ኤርትራ እቲ ሕዝቢ ይኺድ ድዮም ዝብሉ ዘለዉ?! ወይስ እቶም ነበርቲ ካብ መረብቶም ተፈናቂሎም እቲ መሬት ንኤርትራ ክወሃብ እዩ ድልየቶም?! እዚ ሕውነት ከምፅእ ኣይኮነን። ካብ ኩሉ ንላዕሊ ድማ “ባድመ ናበይ ከይከደኩም እዩ” ዝበሃል ዘረባ እየ ቅጭ ዘምፀአልካ። ህዝቢ ኢሮብ ኮነ ህዝቢ ባድመ ናብ ክልተ ክምቀል ኣይደልን። ሕውነት እውን እንተኾነ ናንባዕልኻ ሒዝካ ሓበራዊ ረብሓ ምስገም ማለት እዩ እምበር ስቅ ኢልካ ብድፍኑ ሓደ ስለዝኾነ ረብሓኻ ኣይትሕተት ክበሃል ኣይኸእልን እዩ። ብመሬት እኮ ክልተ ደቂ እኖ እውን ይበኣሱ እዮም።

ኣነ ካብ ኣመራርሓ ምንቅስቓስ አግካቢያን ተፀቢየ ዝነበርኩ ቅዋም ኣብ መንጎ ክልተ ኣሕዋት ህዝቢ ባዕዲ ዝኮነ ወሰን ክጥረር የብሉን ዝብል እዩ። ምክንያቱ “ባዕዳዊያን ገዛእቲ ምኒልክን ጥልያንን ኣብ ክልተ ዝመቐልዎ ህዝቢ ሓደ ክገብር እዩ” ኢሉ ዝተልዓለ ምንቅስቓስ ተመሊሱ ባዕዳዊያን ገዛእቲ ጠረርም ዝሃቡኒ ዶብ ብዝኾነ ይኹን መንገዲ ይከበለረይ ክብል ኣይኸእልን። ከምኡ እንተይሉ ድማ ቀደሙ እውን ካሊእ እዩ ዕላምኡ ነይሩ ማለት እዩ። ብግል፤ ዘይዘራቦ ሕቡእ ኣጀንዳ ኣለዎ ማለት እዩ። ምንቅስቓስ አግካቢያን ከምኡ ከምዘይኮነ ተስፋ እገብር። ኣባላት አግካቢያን ናይ ኣቦታቶም ናይ ኣክሱማዊያን መንፈስን ሓቦን ዝተሓንገጡ ናይዚ ዘመን መርኣያ ክኾኑ እምበር ዘላቂ ዕላማ ዝየብሎም፣ ተራ በለፀኛታት ኮይኖም ክርእዮም ኣይምነን።

እቲ ዶብ ክጥረር እንተኮይኑ እውን፣ ካብ ፖለቲካ ኢድ ኣታዊነት ወፃኢ በቲ ኣብቲ ድንበር ዝነበር ህዝቢ ድልየት እዩ ክውሰን ዝግበእ። ብዘይ ድልየት ህዝቢ ነበርቲ፣ ሶርና ናብ ኢትዮጵያ፣ ነበርቲ ባድመ ድማ ናብ ኤርትራ ብምግባር ዝመፅእ ሕውነት ኮነ ሰላም የለን። ካብኩሉ ንላዕሊ ድማ ህዝቢ ኢሮብ ናብ ክልተ ዝመቅል ውሳኔ፣ ዝበኣስ እቲ ብሄረሰብ ኣብ ምጥፋእ ሓደጋ ዘውድቅ ስለዝኮነ ተቀባልነት ዝየብሉ እዩ። ብመሰረቱ እቲ ዶብ ሻዕቢያን ህወሓትን ኣብ ስልጣን እናሃለዉ ክጥረር የብሉን። እዞም ሓይሊታት እዚኦም ኣካል እቲ ፀገም እዮም፤ ኣካል እቲ ፍታሕ ክኾኑ ኣይክእሉን።

ሓደ ንግንዘቦ ዝግባእ ሓቂ ናብቲ ኣግኣዚያን ዝደልይዎ ዘለዉ ሓድነታዊ ብርኪ ንምብፃሕ ነዊሕ ጉዕዞ እዩ ዘድልዮ ምዃኑ እዩ። ብቀዳምነት ክልቲኡ ህዝብ ካብ ፅልኢ፣ ካብ ምጥፋእ ክወፅእ ኣለዎ። ቀጊሉ በቢዘለዎ ኾይኑ ሓበራዊ ረብሓታቱ፣ ቋንቋኡ፣ ባሕሉ፣ ታሪኻዊ መንነቱ፣ ኢኮኖሚያዊ ምዕባልኡ ከስጉም፣ ክደጋገፍ ክኽእል ኣለዎ። እዚ ኣብ መሬት ክውን ምስኮነ ቀጊሉ ድማ ብዛዕባ ሓደ ምዃን ዘተ ክክበር ይኽእል እዩ። ሽዑ እዩ ከመይ ኢልና ኢና ሓደ ንኾን? ንዝብል ሕቶ ተላዒሉ ምልዛብ ይከኣል። በሽበድበድ ኣይኮነን። እቲ መንገዲ ሓድነት እውን ሓደ መልሲ ጥራሕ ኣይክህልዎን እዩ። ኣግኣዚያዊት ኣገር ምምስራት ጥራሕ ዘይኮነስ ኤርትራ ናብ ቀደማ ናብ ኢትዮጵያ ትሓዊሳ ዝሓሸ ፌደራላዊ ስርዓት ምምስራት እውን ሓደ መማረቂ ክኸውን ይክእል እዩ።

ንሕና ከም ተጋሩ ብሓድነት ኢትዮጵያ ኢና ንኣምን። ሐዚ ድማ እቶም ብሄር ብሄረሳባት ኣርኪቦምልና ኣለዉ። ድሮ እኳ ህዝቢ ኦሮሞ ናብ ወሳኒ ሓዱሽ ታሪክ ተሰጋጊሩ ኣሎ። ሰላም ኣይህብን ዝብል እንተመፀኡ ከም ቀድምና ሓደ ኮይና ሓመድ ኣፍንጭኡ እናስተና ብቅልፅምና ክነብር ንኽእል ኢና። ኣብዛ ብሄር ብሄረሰባት ዓብላላይ ዝኮነ ቁፅሪ ዝሓዙላ ሃገር ንሕና ውሁዳት ኣይኮናን። ኩሉ ንባዕሉ ህልውና ክብል ዝኮነ ይኩን ግዝኣት ምስፍሕፋሕ ኮነ ተፃብኦታት ሓቢሩ ክምክት ይኽእል እዩ። ንሕና ንዚኦም ምብቃዕ ጥራሕ እዩ ዘለና ግቡእ።

ኣመራርሓ ኣግኣዚያን ብዛዕባ ትግራይ ከሆነ ኢትዮጵያ ዘለዎም ሓበራታ ካብ ሶሻል ሚዲያ ዝረክብበዎ ብምዃኑ ኣብ ዝተሰሓሓተ ገምጋም ክጥሕሉ ከይገበሮም ኣይተረፈን። ንኣብነት በቢፌስቡኩ ብዝርእይዎ ኣንፃር ትግራይን ተጋሩ ዝግበር ፈክራ ኮነ ሸበድበድ ተጋሩ ናብ እንኣቶ ዝጨነቀና ኮይኑ ተሰሚዒዎም ክኸውን ይኽእል እዩ። እንታይ ዘጭንቅ ኣለና! ሸንጊይዶ ሐዚስ ብደርጊ እውን ኣይተጨነቅናን በቢሸነኹ ሓደ ኮይና ገጠምናዮም ደኣ። ብስሩ እውን እዞም ኃይሊታት እዚኦም ህዝባዊ መሰረት የብሎምን፣ ህዝቢ ኣምሓራ ብፅቡቅ ጉርብተና፣ ብሰላም ክነብር እዩ ዝደሊ። በቲ ሒዘሞ ዘለዉ መንገዲ ድማ ምስ ኩሉ ምንኻሶም ኣይተርፍን። ምስ ኣገው ከይተፈ እዮም ዝበኣሱ። ብፍላይ ህዝቢ ኣገው ንህልውንኡ ክብል ኣብ ቀረባ ክለዓል እዩ። ሓደ ጊዜ እንተተላዒሉ ድማ ጥንታዊ ክብርታቱን ምምሕዳራዊ ህልውንኡን ሙሉ ንሙሉእ ከይዓተረ ኣይምለስን እዩ። ኣገው ኣብ ዝተፈላለየ ቦታት ዝተመቓቐለ ምዃኑ ዓርሱ ዝኸኣለ ክልል ከይህልዎ ምኽንያት ኣይኸውንን እዩ። ንኣብነት ኣብ ራላማን ዌስት ባንክን ዘለዉ ፍልስጤማውያን ብመሬት ኣይረኽቡን እዚ ግን ሓደ ከይኮኑ፣ ሓደ ምምሕዳር ካይህልዎም ኣይደረቡምን። ኣገው ድማ እቲ ናይ ሶቕጣ እዩ ርሑቕ እምበር ሓዊን ቅማንትን ብቋራ ኣቢሎም ይራኽቡ እዮም፤ ህዝቢታት ቋራን ናራን ድማ ምስ ቅማንት ሓደ እዮም።

ብዝኮነ ኣጋጣሚ እዞም ሓይሊታት እዚኦም ካብ ፈክራ ሓሊፎም ናብ ኃይልን ወራርን እንተኣትዮም ድማ ከም ቀደምና ሓደ ኩይናን ንገጥመም ከቀደሙ እውን ፀላእትና ፈክራ እዮም ዘብዝሑ፣ ንሕና ድማ ንከምዚኦም ዝበሉ

ፋሽሽታዊያንን ተስፋሕፋሕቲ ሓይሊታትን ገጢምካ ምስዓር ንክእለሉ ኢና። ናብ ወልቃይት ኮነ ናብ ራያ እግርም እንተዘርጉሎም ኣብ ምክልካል ጥራሕ ዘድሀበ እስትራጂ ኣይኮነን ዝልወና፤ ህወሀት ፍትሃዊት ክትበሃል ዝሓደገቶ ኣልወሀ ምላሽ ድንበርና እውን ኢና ነምልስ። ብታሕቲ እውን ኣንገረብ እዩ ወሰንና። እዚ ኩሉ ክኾን እቲ ጊዜ ይጠልብ ከይህልው ምስትበሃል የድሊ። ተወዲብካ፤ ተዳሊኻ ምፅናሕ ግን የድሊ።

ስለዚ ንሕና ተጋሩ ብወገን ኤርትራ ክህልው እንደልዮ ሰላም ጥራሕ እዩ። ፅቡቕ ግርብትና እሙን መሓዛነት ጥራሕ ኢና ንደሊ። ንግዚኡ እዚ እኩል እዩ። ሓበራዊ ረብሓካ ንምስጓም፤ ንምትሕውሓው፤ ሓቢርካ ንምዕባይ ሓደ ምኳን ናይ ግድን ኣይኮነን። እዚ ክኸውን ድማ ብቀዳምነት ኣብ ኤርትራ ዘሎ ስርዓት እለይዎ። ትግራይ ዘሎ ባዕልና ክንኣልዮ ኢና። ንስኩም ገዛኩም ኣዕርዩ፤ ንሕና እውን ገዘና ክነዕርይ ኢና። ድሕሪኡ ብዓወት ኣብ መንገዲ ክንራኸብ ኢና።